

РЕШЕНИЕ

№ 6869

гр. София, 01.12.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 53 състав,
в публично заседание на 10.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стефан Станчев

при участието на секретаря Валентина Христова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **11253** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл. 203 АПК, вр. чл.1, ал.2 от ЗОДОВ.

Производството по делото е образувано по подадена от В. Г. Г., чрез адв. Ю. искова молба срещу Национална агенция по приходите, с която се моли за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 1 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, за периода от 15.07.2019 г. до настоящия момент, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал.1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г., алтернативно от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата. Претендира разноски.

В исковата молба са изложени съображения за това, че в следствие на неправомерно изтичане на лични данни от базата данни на НАП, сред които и такива на ищеца, за нея възникнали и той претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни, станали достъпни вследствие т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща множество

лични данни на български граждани, съобщение, за която е било публикувано от медиите на 15.07.2019 г. Отговорността на ответника НАП е ангажирана в качеството му на администратор на лични данни, с твърдение, че чрез бездействието си, е допуснал нарушения на чл.24 и чл.32 GDPR и чл.59, ал.1 ЗЗЛД, нарушил е и разпоредбите на чл.45, ал.1, т.6 ЗЗЛД, като не е обработил личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; чл.64 ЗЗЛД, като намира, че не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; чл.66, ал.1 и ал.2 ЗЗЛД; чл.67 и чл.68 ЗЗЛД. Посочва, че всяко лице, претърпяло имуществени или неимуществени вреди в резултат на нарушението на Регламента, има право да получи обезщетение – чл. 81, ал.2 от Регламента.

Конкретно за претърпените от ищеца вреди посочва, че той се е почувствал възмутен от допуснатия голям пробив в информационната система на НАП. Това го е натоварило психически, от както е разбрал, че и негови лични данни са изтекли, живее в постоянен страх и притеснение, чувства се незащитен от държавата. В подкрепа твърдението за търпени притеснения ангажира гласни доказателствени средства.

В съдебно заседание се представлява от адв. Г. и адв. Ю., които поддържат исковата молба, молят да осъждане на ответника да заплати на ищеца обезщетение за неимуществени вреди. Претендират разноски.

Ответник по иска е депозирал отговор, с който изцяло оспорва иска. Приложени са вътрешноведомствени актове на НАП за въведени правила за защита на информацията. Становището е за отхвърляне на иска и присъждане разноски в полза на НА

Представител на СГП дава заключение за неоснователност на исковата претенция.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени във връзка с приетите по делото писмени доказателства, приема за установено следното.

Безспорно по делото е, че поради нерегламентиран достъп, в следствие на умишлени престъпни действия от страна на неизвестно лице, осъществен на 15.07.2019 г., е изтекла информация от информационните масиви на НАП, съдържаща лични данни на общо 6 074 140 физически лица, от които 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 989 598 починали физически лица.

За това, че по отношение на ищеца има неправомерно разкрити лични данни не може да се спори. От приложените към исковата молба доказателства и от представено от ответника удостоверение 1103-280/20 г., този факт е неспорим, а за съда е общоизвестно, че това нарушение е извършено по отношение на значителна част от населението.

Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри СУСИ по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП.

Със Заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образеца на инструкция“ и др.

В НАП са приети Правила за работа с преносими информационни активи; Утвърдена е Политика по информационна сигурност на НАП.

В НАП е утвърдена Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита

на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения.

Видно от предоставена от КЗЛД информация е, че в КЗЛД не е установено наличието на висящо или приключило производство пред комисията, иницирано от В. Г. Г. срещу НАП.

Представени са уведомления от КЗЛД за наличие на образувано производство по ЗАНН, срещу НАП. Няма данни това производство да е приключило с влязъл в сила санкционен акт.

За доказване на претърпени неимуществени вреди от страна на Г., по делото се събраха и гласни доказателства, като в качеството ѝ на свидетел беше разпитана П. – в близки отношения с ищеца. За това, че ищецът е изпитал притеснения във връзка с липсата на защита от страна на държавните за личните му данни, а по виждане на съда и не само за тях, съдът кредитира и показанията на свидетеля, освен общата известност на настъпила социална паника.

Предмет на разглеждане са обективно и субективно съединени искиове /за главница и лихви/, предявени от В. Г. Г., с които моли съда да осъди Национална агенция за приходите да заплати на ищеца сумата от 1 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, за периода от 15.07.2019 г. до настоящия момент, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал.1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/, а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г., алтернативно от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата.

Съдът намира подадената искова молба за допустима и като такава следва да бъде разгледана по същество. Същата касае твърдение за претърпени неимуществени вреди от незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, довело до неумищени вреди за ищеца.

По отношение допустимостта и реда за разглеждане на предявените искиове за обезщетение и лихва върху главницата, се е произнесъл ВАС с определение № 2828/21.02.2020 г., постановено по адм.д. № 2105/2020 г. на ВАС, V отд.

Съгласно разпоредбата на чл. 203 АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят искиове за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Идеята е неблагоприятните последици от евентуално положително за увредения решение, да бъдат понесени от бюджета на това учреждение, в чиито състав са причинителите на вредите. Съдът приема, че тъй като твърденията са за вреди, причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на НАП, пасивно легитимиран по иска с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е именно Национална агенция за приходите. Отговорността по ЗОДОВ е деликтна, като се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка

- вредите трябва да са причинени при или по повод упражняване на административна дейност. За противоправността, вината и вредите приложимият материален закон не установява отклонения от общия състав на деликтната отговорност.

Ищецът претендира присъждане на обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди, в следствие на незаконосъобразно бездействие от страна на служители на НАП, изразяващо се неизпълнение на задължения, произтичащи от чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/.

Основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, касаещ претенция от незаконосъобразно бездействие предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки: незаконосъобразно бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност; вреда от такова бездействие и причинна връзка /пряка и непосредствена/ между незаконосъобразното бездействие и настъпилния вредоносен резултат. При липса на някой от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по посочения ред. Съгласно чл. 204, ал.4 АПК, незаконосъобразността на бездействието се установява от съда, пред който е предявен иска за обезщетение.

Съгласно чл. 203, ал. 1 от Глава единадесета на АПК, исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на тази глава. Съгласно чл. 203, ал. 2 от АПК, за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на ЗОДОВ. Според разпоредбата на чл.1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като исковете се разглеждат по реда установен в АПК. Следователно за да възникне право на иск за обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: - незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; - вреда - имуществена или неимуществена; - пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под „пряка и непосредствена“ - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл. 203 от АПК, във вр. с чл. 1 от ЗОДОВ.

В настоящия случай липсват предпоставки за ангажирането на отговорността на държавата по смисъла на ЗОДОВ.

Ищецът претендира присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в следствие на незаконосъобразно бездействие от страна на служители на НАП, изразяващо се неизпълнение на задължения, произтичащи от чл. 59, ал.1 от ЗЗЛД, чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/.

Съгласно разпоредбата на чл.59, ал.1 от ЗЗЛД администраторът на лични данни, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки се преразглеждат и актуализират. Това императивно предвидено негово задължение се съдържа и в нормата на чл.24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/ 679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл.32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат. Тези разпоредби обаче не регламентират конкретни задължения, респ. действия на приходната агенция, свързани с опазване на личните данни, неизпълнението на които да съставлява незаконосъобразно бездействие. Следва да се има предвид, че когато става въпрос за незаконосъобразно бездействие, нормата на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ има предвид незаконосъобразно фактическо бездействие по см. на чл.256 АПК, т.е. бездействието на административен орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт или което той е длъжен да извърши по силата на закона. Задължението, като дължими фактически действия на конкретния административен орган следва да не са абстрактно, а конкретно регламентирани в Конституцията, законите и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да се отграничи кога тяхното неизпълнение има за последица реализирането на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ. Следва да бъде установено конкретно деяние, което да представлява неправомерно бездействие от страна на НАП, и именно то да е довело до нерегламентирания достъп, въз основа на който личните данни да бъдат разпространени. Така наведените доводи на ищеца за липса на подходящи и ефективни мерки организационни и технически мерки следва да бъдат безспорно установени и по категоричен начин да става ясно, че задълженията на администрацията са останали неизпълнени или лошо изпълнени и именно те да са причината за неправомерния резултат. Няма спор, че е налице противоправно деяние, извършено от трети лица. Въпрос на доказване, но не в това производство е целта и резултатността на престъплението, ако такова се докаже от държавното обвинение. Но то само по себе си не обосновава извод, че е следствие от незаконосъобразното бездействие на ответника да изпълни нормативно предвидените с регламента и закона задължение да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система и да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни. В хода на събиране на доказателства от страна на ответника се представиха доказателства, от която става е видно, че задълженията предвидени с регламента са изпълнени. Какво е било фактическото бездействие на администрацията в изпълнение на тези изисквания, не се установи, от една страна, а от друга – не се установи, начина, по който администрацията е следвало да се противопостави на извършваното престъпление. Страните не могат да докажат, че всички условия за опазване и съхраняване на информация, документално съществуващи, приети и задължителни за лица, обработващи данни са изпълнени или не са – т.е по някой от тези вътрешноведомствени актове да е имало бездействие от страна на органа, до степен, че да е улеснено извършването на престъплението. Изложеното до тук води до извода за недоказаност на исковата претенция, относно наличието на незаконосъобразен акт, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, което достатъчно основание за нейното отхвърляне. Въпреки това съдът намира за необходимо да изложи мотиви и по отношение на

твърденията в исковата молба за настъпване на вреда. Субективното изживяване е достатъчно лично, за да бъде обсъждано от съда. Реални щети/вреди не са настъпили. В исковата молба се твърди, че ищецът е преживял стрес, безпокойство, притеснение и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни. Няма спор, че наличието на лични данни в публичното пространство е възможно да предизвика отрицателни емоции у всеки човек. Съдебната практика обаче е категорична, че настъпилите неимуществени вреди следва да не са хипотетични и евентуални, а реални. Преживеният стрес, безпокойство и притеснение, следва да са такива, че да доведат до трайно изменение в ежедневно битовите навици и поведение на ищеца. Чувството на стрес и безпокойство трябва да са довели до реална промяна в поведението на ищеца. Житейски погледнато, в случай на такова нерегламентирано посегателство спрямо личните данни на човек, последният следва да предприеме активно поведение, с цел да защити своите интереси, но при реална заплахата за сигурността му. Такива доказателства не са ангажирани от ищеца. Свидетелските показания се кредитират от съда, до степента на споделени притеснения, което е важно за всеки, чиито лични данни са разкрити по престъпен начин, и при отсъствие на защитеност, не само на лични данни.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав приема за недоказана претърпяната от ищеца вреда, изразяваща се в стрес, притеснение, заплахата, от незаконосъобразното бездействие от ответника. Доколкото в настоящото производство по реда на чл.204, ал.4 АПК не бе установено незаконосъобразно бездействие на ответника, както и настъпили вреди, причинна връзка е безпредметно да бъде обсъждана и следва да се приеме, че също не е налице.

По изложените съображения съдът намира за неоснователен предявеният иск с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

В производството по ЗОДОВ ищец не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 10, ал. 2 и ал. 3 ЗОДОВ, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗОДОВ, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете, означава, че такова не се дължи.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ иска на В. Г. Г. срещу Национална агенция по приходите за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 1 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, за периода от 15.07.2019 г. до настоящия момент, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал.1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/, а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г., алтернативно от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата.

Решението подлежи на обжалване, пред ВАС, в 14-дневен срок от съобщението.

Съдия: